

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 februari 2015 tot aanwijzing van de Vlaamse en provinciale projecten ter uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning

Samenvatting

Voorliggend besluit strekt ertoe om vergunningsaanvragen voor windturbines vanaf 1.500 kW in eerste aanleg steeds te laten behandelen door de Vlaamse Regering omwille van de eenvormigheid, cumulatieve effecten en vereiste expertise. Opeenvolgende beroepsprocedures worden aldus vermeden.

Voorliggend ontwerp wordt voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Omgeving en Natuur (beleidsdomein Omgeving)

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2022/106 van 16 maart 2022.

Het gunstig spoedadvies van de Inspectie van Financiën werd op 15 maart 2022 verkregen. Voor een bespreking ervan zie infra punt 3A.

2. INHOUD

Voorgesteld wordt om vergunningsaanvragen inzake windturbineprojecten en windturbines vanaf 1.500 kW in eerste aanleg steeds te laten behandelen door de Vlaamse Regering omwille van de eenvormigheid, cumulatieve effecten en vereiste expertise. Zo worden ook opeenvolgende beroepsprocedures vermeden.

➤ **Uitvoering aan de evaluatiestudie van het Omgevingsvergunningendecreet**

Met voorliggend voorstel geeft de Vlaamse Regering versneld uitvoering aan één van de resultaten en aanbevelingen van de evaluatiestudie.

Een van de optimalisatievoorstellen luidt:

“Herziening van de bevoegdheid van een aantal type projecten naar een hoger bestuursniveau, waaronder meldingsplichtige projecten op het grondgebied van twee of meer gemeenten. Windenergieprojecten worden best minstens op provinciaal niveau, maar bij voorkeur op Vlaams niveau behandeld.”

De behandeling van aanvragen op het juiste bestuursniveau, dat over de nodige expertise beschikt, draagt immers bij aan betere besluitvorming.

Vanuit de bouwheren, exploitanten en studie bureaus werd geopperd om windenergieprojecten op een zo hoog mogelijk, minstens provinciaal, bestuursniveau te behandelen, en zeker niet over te hevelen naar het gemeentelijk niveau.

Bij de gemeenten waren de meningen verdeeld over de vraag op welk niveau aanvragen voor windturbines het best behandeld worden. Sommige stellen dat het gemeenteniveau het best geplaatst is omdat windturbines een sterke lokale impact hebben. Andere stellen dat grootschalige windprojecten best op een hoger niveau behandeld worden omdat gemeenten zelf onvoldoende expertise in huis hebben om een aanvraag voor windturbines te behandelen en omdat gemeenten zelf meestal zelf geen politieke beslissing wensen te nemen voor windturbines. Kleinschaligere windturbines zouden eventueel wel door de gemeenten behandeld kunnen worden.

Vanuit de provincies werd een herziening van de lijsten geopperd. Hierbij werd aangegeven dat windturbineprojecten bv. best op Vlaams niveau behandeld worden, dit is immers het niveau van waaruit de belangrijkste adviezen over windturbine-projecten gegeven worden.

In de Conceptnota tot bijsturing van de regelgeving inzake de omgevingsvergunning (VR 2022 1102 MED.0046/1BIS) werd dan ook beslist om alle vergunningsaanvragen ten aanzien van grootschalige windturbines en windturbineprojecten bij Vlaanderen te leggen omwille van de eenvormigheid, cumulatieve effecten en vereiste expertise. Dit sluit ook aan bij de “Visienota Windplan 2025” (zie verder).

➤ **Oplossen van bestaande knelpunten**

Momenteel staan op de lijst van Vlaamse projecten:

“b) installaties voor het opwekken van elektriciteit door windenergie met een vermogen per windturbine van 1.500 kW of meer binnen de grenzen van de zeehavens van Oostende, Zeebrugge, Gent en Antwerpen, zoals afgebakend in een ruimtelijk uitvoeringsplan;

c) installaties voor het opwekken van elektriciteit door windenergie vanaf vijf windturbines per aanvraag, met een vermogen per windturbine van 1.500 kW of meer, buiten de gebieden vermeld in punt b;”

Op de lijst van provinciale projecten staan:

“6° aanvragen met betrekking tot installaties voor het opwekken van elektriciteit door windenergie tot en met vier windturbines per aanvraag, met een vermogen per windturbine van meer dan 1.500 kW, buiten de grenzen van de zeehavens van Oostende, Zeebrugge, Gent en Antwerpen, zoals afgebakend in een ruimtelijk uitvoeringsplan;”

Bij de huidige opsplitsing van bevoegdheden tussen Vlaams en provinciaal niveau stellen zich vandaag de dag een aantal knelpunten.

Zo is niet duidelijk door wie vergunningsaanvragen behandeld moeten worden bij windturbineprojecten waarvan een aantal turbines deels in en deels buiten zeehavengebieden liggen.

Er zijn reeds situaties gesignaleerd waarbij de “voet” van de windturbine in zeehavengebied ligt, maar de wieken er deels buiten draaien. Het omgekeerde zou zich ook kunnen voordoen.

Andere onduidelijkheid is of een vergunningsaanvraag voor 3 windturbines die aansluiten bij 3 reeds bestaande windturbines een project van 5 windturbines of meer uitmaakt, of juist niet. En wat als het verschillende exploitanten zijn? Moeten de aantallen dan samengeteld worden of niet?

Kortom: de huidige regeling zorgt voor oeverloze discussies tijdens procedures, die telkens slechts definitief via een betwisting bij Raad voor Vergunningsbetwistingen, of eventueel zelfs in cassatie door de Raad van State kunnen worden beslecht. Dit dient het algemeen belang niet en moet absoluut vermeden worden.

Een bevoegdheidsregeling moet zo eenvoudig mogelijk zijn, en discussies zo veel mogelijk op voorhand uitsluiten.

Huidig voorstel maakt daarom geen onderscheid meer op het vlak van de vergunningverlenende overheid in eerste aanleg tussen windturbineprojecten binnen of buiten havengebied, noch naargelang het aantal windturbines.

➤ **Uitvoering aan (doelstellingen in) het Vlaams Energie-en Klimaatplan en het Windplan 2025**

De Vlaamse Regering keurde op 9 december 2019 het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030 definitief goed.

In dit Vlaams Energie-en Klimaatplan is een apart hoofdstuk over windenergie op land opgenomen:

“Voor windenergie worden de doelstellingen van het windplan ‘Windkracht 2020’ in rekening gebracht met de realisatie van 280 bijkomende windturbines in de jaren 2016 tot en met 2020. Dit komt overeen met een gemiddelde jaarlijkse groei van 50 à 60 turbines of 150 MWe aan bijkomende windcapaciteit, voor het grootste deel op basis van reeds vergunde projecten. Windkracht 2020 komt daardoor overeen met een opgesteld vermogen van 1,5 GWe tegen 2020, waarvan waarschijnlijk circa 80 MW evenwel na 2020 gerealiseerd zal worden of gemiddeld 8 MW/jaar extra in de periode 2021-2030. In de verdere prognose wordt gemiddeld een lagere groei van ca. 59 MW/jaar doorgetrokken in de periode 2021-2030 voor nieuwe locaties en een groei van 49 MW/jaar door repowering op bestaande locaties. Met een totaal jaarlijks bijkomend vermogen van 108 MW/jaar bedraagt het totaal opgesteld vermogen dan 2,5 GWe tegen 2030.

Om de windenergieproductie te verhogen, zal een Windplan 2025 met doorkijk naar 2030 uitgewerkt worden.”

Op 11 december 2020 stemde de Vlaamse Regering in met de acties, opgenomen in de visienota Windplan 2025 (VR 2020 1112 DOC.1426/1TER).

Dit Windplan 2025 moet zorgen voor het realiseren van de doelstellingen voor windenergie, zoals ze opgenomen zijn in het Regeerakkoord, de Beleidsnota Energie 2019-2024 en het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030, en stelt:

“De bedoeling moet zijn om een robuust en consequent vergunningsbeleid te hanteren zodat –op plaatsen waar windenergieprojecten mogelijk en wenselijk zijn –meer en sneller windturbines kunnen gebouwd worden. Daarom lijkt het op dit moment beter om alle beslissingen ten aanzien van grote windturbineprojecten bij één en dezelfde vergunningverlenende overheid te leggen die over de nodige ervaring en expertise kan beschikken. Opeenvolgende beroepsprocedures dienen maximaal vermeden te worden.”

➤ **Keuze voor Vlaamse Regering als bevoegde overheid**

Meer en meer worden we met de neus op de feiten gedrukt: energievoorziening aan betaalbare prijzen en energiezekerheid zijn cruciaal in het functioneren van een hele maatschappij.

Het algemeen belang vraagt dat we volop inzetten op de productie van hernieuwbare elektriciteit. Windenergie is daarbij essentieel. In tegenstelling tot zonne-energie kent windenergie immers geen seizoensgebonden fluctuaties. Ook wordt windenergie dag en nacht geproduceerd.

Een vlotte vergunningverlening voor windenergie is dan ook van algemeen belang en van Vlaams strategisch belang.

Net zoals andere voor Vlaanderen strategische infrastructuur (wegen havens, luchthavens, waterwegen, spoorwegen) kiezen we er dan ook voor om de Vlaamse Regering de bevoegde overheid te maken.

➤ **Geen achteruitgang van het milieu**

Een verschuiving van de bevoegdheid inzake vergunningverlening in eerste aanleg zal geen achteruitgang van het leefmilieu met zich meebrengen. De vergunningverlenende overheid is en blijft immers gebonden door dezelfde inhoudelijke beoordelingscriteria (stedenbouwkundige voorschriften en hun afwijkingmogelijkheden, Vlaem-normen, sectorale wetgeving, luchtvaartvoldienstbaarheden, mer-regelgeving, ...). Artikel 23 van de Grondwet wordt door de wijziging niet geschonden.

Bovendien is nog steeds een beroepsmogelijkheid bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (en in cassatie bij de Raad van State) voorhanden. De toegang tot de rechter, die gegarandeerd wordt door het verdrag van Aarhus, is dan ook ten volle gerespecteerd.

➤ **Inwerkingtreding**

Het besluit treedt in werking conform de gebruikelijke regels, met andere woorden 10 dagen na de publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Omdat de aanvrager de bevoegde overheid moet kennen op het moment van het indienen van de aanvraag, wordt uitdrukkelijk bepaald dat het wijzigingsbesluit slechts van toepassing is op dossiers die ingediend worden vanaf de datum van inwerkingtreding. Dossiers die tevoren ingediend werden bij de deputatie, worden door de deputatie afgehandeld. Zo moeten geen lopende procedures worden stopgezet of worden doorverwezen naar een andere bevoegde overheid.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

Sinds februari 2017 werden er in totaal 479 vergunningsaanvragen (eerste aanleg) voor windturbines ingediend:

- 378 op provinciaal niveau
- 101 op Vlaams niveau.

Van die 378 provinciale dossiers stroomden 108 dossiers door naar het Vlaams niveau voor de administratieve beroepsprocedure.

Vanuit het Vlaams niveau wordt sterk ingezet op advisering in windturbinedossiers (departement Omgeving en Vlaams Energie- en Klimaatagentschap), onafhankelijk van de bevoegde overheid.

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voor dossiers die bij Vlaanderen in eerste aanleg worden ingediend, bedraagt de dossiertaks 500 euro. Voor beroepen bedraagt de dossiertaks 100 euro.

Gelet op het beperkt aantal aanvraagdossiers op jaarbasis dat van bevoegdheidsniveau zou verschuiven, is een budgettaire impact zeer beperkt positief.

Het gunstig spoedadvies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 15 maart 2022. Dit stelde dat het van de Vlaamse minister van Begroting over dit ontwerp van besluit niet vereist is.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De deputaties behandelden de laatste jaren 378 aanvragen voor windturbineprojecten in eerste aanleg. In die dossiers adviseren verschillende Vlaamse adviesinstanties, waaronder ook het departement Omgeving. Het departement neemt ook deel aan de provinciale omgevingsvergunningscommissie.

Tegen 108 dossiers die de deputaties behandelen, werd beroep ingesteld bij de Vlaamse minister. Deze beroepen worden (opnieuw) geadviseerd door de adviesinstanties en voorbereid door het departement Omgeving, en worden behandeld op de gewestelijke omgevingsvergunningscommissie.

Door een verschuiving van de bevoegdheid inzake vergunningverlening in eerste aanleg, zal bijgevolg minder werklast optreden voor de Vlaamse overheid door het wegvallen van advisering aan de provincies en het behandelen van de dossiers in beroep. Het bijkomende werk in kader van het volledigheds- en ontvankelijkheidsonderzoek voor alle dossiers in eerste aanleg weegt niet op tegen de vermindering van de werklast in globo.

Voorliggend voorontwerp van besluit heeft dan ook in globo geen weerslag op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling in de Vlaamse administratie, is bijgevolg niet vereist.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Door voorliggend voorstel zullen deputaties niet langer de vergunningverlenende overheid in eerste aanleg zijn met betrekking tot vergunningsaanvragen voor windturbineprojecten en windturbines vanaf 1.500 kW.

Dit zal een positieve impact hebben op hun personeelsinzet. Daartegenover staat een minimale impact op inkomsten, doordat zij geen dossiertaks meer zullen ontvangen.

Voor gemeenten is er geen verschil in het aantal dossiers dat zij zouden ontvangen/behandelen. Hun adviesmogelijkheid blijft ongewijzigd. Het voorstel van beslissing heeft dan ook geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, de schuld of de ontvangsten van de gemeenten.

4. VERDER TRAJECT

Voorliggend ontwerpbesluit wordt voor advies overgemaakt aan de Raad van State.
Na definitieve goedkeuring wordt voorliggend besluit gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 februari 2015 tot aanwijzing van de Vlaamse en provinciale projecten ter uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de omgeving, te gelasten over het voormelde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen

1. het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 februari 2015 tot aanwijzing van de Vlaamse en provinciale projecten ter uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning
2. het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 15 maart 2022.